

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16. vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Állat-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-
lyegeken is.

A hejőbái orth. izr. fiókhitközségnél
megüresedett *sajchet-übajdek* állás, 300
pengővel a volt metsző részére, elfoglal-
ható. Kellemes hangú fiatal reflektánsok,
bizonyítványukat *Donath Fülöp* főrabbi-
hoz *Ónod*; pályázatukat *Friedl Zsidor*
hitk. elnökhöz, *Hejőbába*, küldjék.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Azonnal betölthető kántor-metszői ál-
lásra pályázatot hirdetünk. Pályázhat-
nak zeneileg képzett, jó hangú, baromfi-
metszésre orth. vagy statusquo képesíté-
ssel bíró bál köré-egyenek. Előnyben
részesülnek *sóchet ubódek* (nagyvá-
gók). Negyven évnél nem idősebb pályá-
zók, eddigi működésüket, magyar állam-
polgárságukat és családi állapotukat fel-
tűntető okmányokkal felszerelt pályáza-
tukat, hitközségünk irodájának címezve
1938. július 15-éig köteles beadni. Fize-
tés és egyéb feltételek megegyezés szer-
int fognak megállapíttatni. Utiköltséget
csak a megválasztott fog igényelhetni.
Statusquo Israelita Hitközség,
Sátoraljaújhely, Rákóczi-u. 18.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronkint 1 P)

Markovits Natika Szombathely, *Bau-*
mann Lajos Salgótarján jegyesek.

Breuer Ilonka Celldömök, *Deutsch Jenő*
Celldömök jegyesek.

Hirschfeld Zsennykét Vác, eljegyezte
Pápa József Bpest-Vác.

Weinberger Elkát Secovce, eljegyezte
Goldenberg Dávid a szolvyai főrabbi fia.
Glück Regina Pestújhely, *Lőrincz*
Mór Bpest-Verpelét jegyesek.

Braun Ráchelt Zenta-Temesvár, elje-
gyezte *Menczer Lázár* Makó.

Lefkovits Jolán Nyírbátor, *Brettler*
Márk Felsővisó jegyesek.

Salamon Irénke Nyíregyháza, *Weinber-*
ger Lajos Ujfalu jegyesek. (Az új-
fehértói T.B. sz. gratulál.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ék-
szerárak legmegízhatóbb vétel és el-
adási forrása GESTETTNER IMRE,
Ujpest, Hajnal-u. 11. Budapesti tele-
fon 495-119. Ékszertőzsdatag.

Orth. fiuinternátus Miskolcon!

Szeptember elsején Miskolcon, a miskolci orthodox rabbiság felügyelete
alatt, az iskolák közelében tanári korrepetálással, idegen nyelvet, zenetanítással,
orthodox fiuinternátust nyitok. Az internátust minden igényt kielégítő kom-
forttal látom el. Felvilágosítás: **Horovitz Ferencné, Ujhuta, Joli panzió.**

A szíves érdeklődők referenciáért A uszterlitz miskolci főrabbi úrhoz s a mis-
kolci „Erzsébet” fiúiskola igazgatóságához fordulhatnak.

Apró hirdetések

MINDEN tekintetben megbízható, ügyes,
szorgalmas, vallásos zsidó lányt keresek
szakácsnőnek nagyobb háztartásba.
Ajánlatok igénymegjöléssel „*Buda-*
pestre, rögtön” jeligével a kiadóba.
LÉTESITENDŐ üzlethez, 600—800 P-
vel, közreműködő, szombattartó társnőt
keresek. Érdeklődni: VII., Kazinczy-u.
5. II. 25

ORTHODOX uricsaládnál komfortos bu-
torozott szoba esetleg teljes ellátással
kiadó. Walden, Nefelejts-u. 15.

JÓKARBAN levő Alfa gyártmányú tej-
főlöző és köpülő olcsón eladó. Kohn
Mór, Konyár.

KERESEK azonnalra megbízható zsidó-
leányt, aki a háztartás vezetésében jár-
tas. Cseléd van. Özv. Ungerleider Ár-
minné, Gesztely. (Zemplén-m.)

Jelígés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.

FIATAL csinos intelligens leányomnak,
vallásos, komoly, volt bóchert keresek.
Leányom divatszalonja és kézműipar-
üzlete hozományával szép megélhetést
biztosít. Jelige: „*Dunántuli centrum*”.
CSINOS, intelligens, házias nővéremnek
keresek biztos egzisztenciával bíró 35-40
körüli (esetleg özvegy) férjet. Hozo-
mány 6—8000 P. Jelige: „*Bász G'daj-*
lim”.

ÖNÁLLÓAN dolgozó szombattartó sütő-
segéd azonnal küldje ajánlatát: Presz-
ler Miksa, Szendrő.

POHÁRCISISZOLÁSBAN és tükörkészíté-
tésben perfekt fiatallembert felveszek.
Berger Sámuel üvegkeresek., Miskolc.
KERESEK állást, ahol mint segéd és
gabonabevásárló működhetnék. Jelige:
„Szombattartó helyen”.

ORTH. uricsalád 3 éves leánykájához
megbízható nevelőnőt keres. Német
tudással előnyben. Fényképes ajánla-
tok bizonyítványmással köv. címre:
Schreiber Sámuel, Nyíregyháza, Ká-
rolyi-tér 8.

ELHELYEZKEDNE 18 éves jómegjele-
nő szorgalmas leány gyermekekhez.
„Háztartásban is segítkezik”.

KERESEK kis családhoz jobb orth. ház-
ból való leányt vagy magányos nőt, ki
háztartásban jártas. Azonnal ajánla-
tot kérek. Friedmann Ferenc Kiskun-
majsa.

PÁLYÁZATOKÉRT és hirdetésekért
orth. szempontból felelősséget nem vál-
lalunk.

ÁLLÁSBAN levő, jobb családból való
hadiárva leány férjhez menne ezer pen-
gővel jobb iparoshoz, vagy kereskedő-
höz. Jelige: „*Hadiárva*”.

KISASSZONYT, lehetőleg *Bész Jákob-*
iskolát végzettet, keresek gyermekeim-
hez. Reiner Ferenc, Debrecen, Hatvan
utca 2.

GYERMEKSZERETŐ, intelligens orth.
leány július 1-re, mint házvezetőnő ke-
res alkalmazást. Cím: Fein József,
Kunágota.

GABONAÜZLETEM részére keresek
raktárnokot, ki a gabona átvételében
és kezelésében jártas. Kohlmann Samu,
Csorna.

BENŐSÜLHET vidékre, toll- és bór-
szakmában jártas, jólelkű szombattartó
férfi. Lehet özvegy is. Jelige: „*Negy-*
venötig”.

Jelígés hirdetések feladóinak címét
diszkrécióban tartjuk.

UJHUTA klimatikus gyógyhely. (700
m.) Megnyit a *Joli-villában* az orth.
kóser penzió. Kívánatra prospektus.
Printz Lajos, Ujhuta, Joli-villa.

VÁCI-UTCAI nőruhaszalómat meg-
osztanám szombattartó füzőssel vagy
kalappal. Telefon: 184-114. (Ugyan-
ott tanulóleány két éves szerződéssel
felvétetik.)

MÁTRAFÜREDEN megnyit az elis-
mert első orth. kóser KLEIN PENSIO
Folyóvízes szobák. Olcsó előszezőni
árak.

SOPRONBAN a Löverekben megnyitot-
tam orth. kóser penzióm. Klein Re-
gina, Sopron, F. Müller-u. 1.

GABELLA-vágatási jegyek és mikve-
fürdőjegyek, megbízható, pontos szá-
mozással, 14 féle papíron, 100-as töm-
bökbe fűzve, legolcsóbban készülnek:
Schwarcz-nyomdában, Kunszentmiklós.
(Kívánatra minták és árajánlat.)

„ERECZ HACHAJIM” magyarázattal
ellátott *Thillim* nyomása megkezdő-
dött, habár a szükséges pénz még nem
gyűlt egybe. A széferre előfizetők meg-
kapják, mihelyst elkészül. Lövy Her-
mann, Budapest, Dob-utca 4. II.

ÜDÜLJÖN ZUGLIGETBEN! Arnyas-út
10. (Szarvasnál.) Modern, gyönyörű
fekvésű kertes villa. Elsőrendű orth.
ellátás tanulóknak is. Tel.: 164-838.

INTERNACIONÁLIS, intelligens ipari
szakmára gyors kiképzést nyerhet. Je-
lige: „*Denta*”.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE! Küldje gyer-
mekét kíséret nélkül a kitűnő subal-
pini levegőjű *Mátrafüredre*. az orth.
kóser *Klein-penzióba* ahol külön modern,
folyóvízes, fürdőszobás villában
lesznek elhelyezve. Orvosi felügyelet.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A végrehajtási utasítás

Végre megtörtént a viszontlátás, amely-
ben Petőfi ismert verse szerint nincsen
öröm, sem köszönet, sem i'tenáldás. Meg-
jelent a zsidótörvényhez a végrehajtási
utasítás. Ugy volt tervezve, hogy három
hónap kell a kidolgozásához és a megszö-
vegezéséhez, de most két hónappal előbb
látott napvilágot. Ez a gyorsaság bizonyít-
ja, hogy a gyűlölet, vagy a szeretet min-
dig meggyorsítja az iramot. Miért siettek
olyan nagyon? Keserűségünkben ajkunk-
ra tolu egy Pesten nem ritkán hangzta-
tott epés megjegyzés. A Dohány-templom-
lomban a háború előtt péntek este egész
korán kezdtek imádkozni, olyannyira,
hogy kijöttek már a templomból és az or-
thodoxok éppen akkor mentek csak fo-
gadni a sabboszt. Az egyik neolog kapaci-
tást egyszer megkérdezte orthodox szom-
szédja, hogy tulajdonképpen miért siet-
nek annyira, mire tréfásan azt felelte:
„Minekünk sürgős, mert meg kell kez-
denünk minél előbb, igazi neológokhoz
méltóan, a szombat megszegését.” Ugy
van ezzel a sítésséggel is. Siettek kibocsá-
tani az utasítást, nehogy a szélsőségesek
filoszemitizmussal vádolják a kormányt,
vagy azzal, hogy meg van benne a zsidó
rachmonűsz, ami kiméletet, irgalmat, lo-
vagiasságot jelent a gyengébb, a védtele-
nebb, a földön heverő iránt.

A mai helyzet sajnos olyan, hogy a
szélsőségesek étvágya annyira megnőtt,
hogy őket már nem elégítheti ki a mosta-
nánál még szigorúbb végrehajtási utasítás
sem. Pedig amit ezen a téren meg lehet
csinálni, az száz százalékban megtörtént.
A zsidótörvény eredetileg 20%-ot meg-
hagyott a zsidóknak, de a végrehajtási
utasítás szelleme olyan, hogy egy kis nyo-
másra kijön belőle az, amit Romániában
Vajda akkori miniszterelnök „numerus
valachikus”-nak nevezett, amely mellett a
zsidóság számára csak numerus nullus mar-
adt. Ilyen intézkedés például az, hogy az
1919. július 31-e után született vegyeshá-
zassági gyermekeket zsidónak tekintik. Ne-
künk tulajdonképpen a kikeresztelkedettek
ügye nem fájhat, mert nem tartozik hoz-

zánk, de ebben az intézkedésben mégis
látunk kell a faraói politikának egy a
Bibliában ismeretlen módozatát. Az egyip-
tomi király környezete rabszolgáságba
hajtotta Izráelt, amint a Biblia mondja:
„Mennél jobban sanyargatták, annál job-
ban szaporodtak, előretörték.” A két
dolog ellentétet fejez ki, az egyiptomiak
sanyargatnak, de ennek dacára: a zsidók
szaporodnak. A mostani politikánál azon-
ban nem úgy van, mert nem a gyűlölet
dacára áll be szaporodás, hanem „éppen
ezért”, mert *gyűlöletből szaporítják* a
zsidóknak a számát. Fejünkhöz dobják
azokat, akik már születésüknél fogva más
vallásban nevelkedtek, esetleg antiszemi-
táknak. *És az ilyen elemekkel azután*
könnyen megelik majd a 20%-os zsidó
kvóta tekintélyes része! Ez az azután,
amit mi joggal sérelmezünk! Az is elég
furcsa, hogy a 20% kontójába teszik azt
is, aki idejében kikeresztelkedett ugyan,
de azóta átlépett az egyik keresztény fe-
lekezetből a másikba. Itt is felmerül a kér-
dés: hát ilyen „zsidókkal” töltik meg a
20%-ot, *ilyenekkel, akik már kétszer is*
smaadták magukat? Es akkor hol helyez-
kedjék el a tényleges zsidó, a becsületes
zsidó, aki egyszer sem tért ki?

Az egész hazai zsidóság súlyosan érzi
a szigorú végrehajtási utasításban meg-
nyilatkozó szellemet és aggódva kérdi:
mi lesz ebből? Némely orthodox főnök,
alkalmazottjait úgy válogatta meg, hogy
azok számára lelki szükségletet jelentett
a sabboszt megtartása. Sok orthodox cég
van, ahol minden délután *minjont* lehet
összehozni a vallásos alkalmazottakból,
akik közösen végzik az áhitatukat. Ezek-
ben az üzemekben a tevékenység igen
sokszor „*avajdo*”, ami egyszerűen „*mun-*
kát” és *i'tentiszteletet* jelent. Ezt az at-
moszférát az új helyzet a tíznél többet
foglalkoztató vállalatoknál, valamint a
tíznél kevesebbet is foglalkoztató új cé-
geknel teljesen megszünteti. Az ilyen or-
thodox vállalat kénytelen lesz azokat,
akiknek a szombattartás szívügyük volt, az
utára kiteni és helyükbe olyanokat venni,

akiknek semmiféle lelki közösségük sem
lesz a szombattartásban megnyilatkozó
eszmével és akiknek a kettős szünnap leg-
feljebb meghosszabbított weekendet je-
lent majd.

Szívből sajnáljuk a zsidó alkalmazotta-
kat, akiket kitesznek és akiknek kenyér-
telenségén nem tudunk segíteni, szívből
sajnáljuk az alkalmazottakat, akik nem
kapnak majd állást, együttérzünk az intel-
lektuális réteggel, amely most akarta elvé-
gezni a pályáját, mint orvos, mérnök,
ügyvéd és csak 30 év múlva lehet tagja az
illető foglalkozások kamarájának és aggó-
dunk az üzletekért, melyekbe az új rend
következtében igen sokan bele fognak
bukni.

Azonban felénk szól a próféta (Jesája
6.) Izráelt intő szava:

— „*Hasmén lév hoom baze v'oznov*
hachbéd v'énov hósá... — el van hája-
sodva ennek a népnek a szive, szeme le
van tapaszta, füle nem enged magához
a szót, különben láthatna szemeivel, hall-
hatna füleivel, szívével érezne, megtér-
hetne és gyógyulás jutna neki. És én fel-
söhajtottam: „*Meddig, óh Uram!*” és Ő
azt felelte: „*Amíg elnéptelenednek a vá-
rosok lakó nélkül s amíg a föld kietlenné*
lesz és nagy léssen az elhagyatottság az
országban és ha marad még egy tizedrés,
az is pusztulásnak volna szánva. De mint
*a fának kivágatás után megmarad a tör-
zse, meg fog maradni a szentség ivadéka,*
az ő törzsük...”

A próféta szellemében a legsúlyosabb
időkben sem szabad elvesztenünk bizal-
munkat és hitünket abban, aki azt ígérte
nekünk: „*Ha vízekben átmész, veled leszek*
és a folyamok nem fognak elsodorni,
*mert én vagyok az Örökkévaló, aki meg-
segít léged.*”

És ha a német közmondás értelmében:
„*Es wird nicht so heiss gegessen wie ge-
kocht!*”, optimisták akarunk lenni, akkor
a végrehajtási utasítás után se adjuk még
fel teljesen a reményt, hogy a zsidótör-
vényt talán még sem fogják oly szigorúan
végrehajtani...

Gazdák a miniszternél a s'chitó érdekében

Sokszor idéztük azt a talmudi kijelentést, hogy igazi baj csak az, amely egyformán sujt zsidókra és nem zsidókra. Ezt a megállapítást maradéktalanul alkalmazni lehet arra a helyzetre, amely a s'chitó eltiltása után állott be, egyrészt a zsidó hitközségi életben, másrészt az ország állattenyésztési gazdaságában és mézáró-iparában. Hogy a hitközségi életben milyen kétségbeesítő következményeket értelt ez a tilalom, azt nem kell bővebben részleteznünk a „Zsidó Ujság” olvasói előtt; ők látják, hogy a hitközségek pénztárai miképpen ürülnek ki és a viszonyok ismerői attól félnék, hogy az intézmények fenntartása ma-holnap lehetetlenné válik. Teljesen gúzsba kötötte azután a rendelet a kóser húsfeldolgozó ipart. Súlyosbítja a helyzetet még a zsidó kórházakban elhelyezett betegek ellátásában beállott nehézség is.

Ami viszont az állattenyésztés károsodását illeti, az adódik egyszerűen abból a tényből, hogy a rituálisra súlyt helyező hazai zsidóság százezrei lettek elítelve a marha- és borjúhús-fogyasztástól. Hogy ez a kiesés, valamint a kóser húsfeldolgozó ipar kényszerű szüneteltetése mit jelent a konzum szempontjából, ki-tűnik az alábbiakból is.

E héten felkeresett bennünket egy keresztény nagyvágó, akit érthetően szintén igen érzékenyen érint a s'chitó-tilalom és felkért minket, hogy ismételtén és nyomatékkal adjunk hangot hasábjainkon annak a sérelemnek, amely a rituális vágatási tilalom következtében az egész hazai nagyvágó- és mézáró ipart felekezeti különbség nélkül sujtja. (Amint ezt egyébként a „Zsidó Ujság” május 27-i számában Tannenbaum Gyula cikkirő részletesen kifejtette.)

— Fájdalom most kimenni a pesti vágóhidra,

mondotta. Milyen más volt a helyzet, ameddig a fővárosi 200.000 főnyi zsidóságot el nem ütötték a marha- és borjúhús fogyasztásától. Az a kiló hús, amelyért áprilisban a tilalom életbeléptetése előtt 1.70 pengőt fizetett a hitközség, ma 60 fillérért kapható; a marha elejére ugyanis — amit a zsidók konzumáltak — alig akad vevő!

— Az a hír járja — folytatta —, hogy Schuller alpolgármester felterjesztést intéz a földművelésügyi minisztériumhoz, a káros intézkedés megszüntetésére. Itt azonban a legnagyobb nyomatékkal kérem hangsúlyozni, hogy a leg sür g ö s e b b felterjesztés, ill. intézkedés égetően szükséges, mivel minden egyes nap óriási károkat jelent az egész országnak.

Igy beszélt a keresztény nagyvágó. Hogy szavai nem jelentenek túlzást, arról meggyőződést szerezhett maga a miniszter.

S z t r a n y a v s z k y földművelésügyi miniszter elé ugyanis nagy és előkelő gazdaküldöttség járult e héten és a küldöttség szónoka hű képét festette meg a hazai állattenyésztés nehéz helyzetének.

— Nincs kellő kivétel, nincs kellő belföldi fogyasztás — hangoztatta. Ilyen körülmények között az utóbbinak elősegítésére égetően fontos, mint legkönyebben eszközölhető intézkedés: a „saktozás” felszabadítása az előzetes elkábítás kötelezettsége alól.

A miniszter a legnagyobb megértéssel hallgatta a deputáció előterjesztését és a küldöttségnek adott válaszában kilátásba helyezte, hogy a kérdést komoly mérlegelés tárgyává fogja tenni.

Természetesen az illetékes felekezeti köreink is céltudatosan dolgoznak a s'chitó-tilalom visszavonása érdekében.

A mai társadalom kérdéseiről

A budapesti orvoskari egyetem egyik kiválósága dr. Nékám professzor nyugalomba vonul és ebből az alkalomból a mai társadalom kérdéseiről nyilatkozott. Azt mondta többek között:

— Ma a társadalom mentalitásának csődjében, a család intézményének krízisében élünk. Az ifjúság viselkedése nem kielégítő és ennek főleg a mai nők az okai. Két-három évtized előtt még otthon történt a kenyérsütés, szappanfőzés, befőzés, ruhavarrás; tisztelt és áldás a kivételeknek, de a mai túlmodern asszonyok már a főzést, mosást, takarítást is közüzem akarnak tenni, a gyermeknevelést, sőt a gyermekszülést pedig másra bíznák. Ilyenformán az otthon hova-tovább hotellé válik. Pedig a családi tűzhely a társadalom alapja és katasztró-

fára vezet, ha a tömegeknek nincs otthonuk. Igen fontos a fiatalságnál a család alapítása.

— A családalapítás elé három akadály tornyosul: a fiziológiai, a gazdasági és a pszichológiai. Az elsőt sporttal, a másodikat szociális politikával lehet kiküszöbölni, a harmadik az a sajnálatos bizonytalanság, hogy az emberek labilisnak érzik helyzetüket. Ezen csak neveléssel lehet változtatni.

A professzor megállapításait a legnagyobb mértékben elfogadjuk vallási szempontból. Amit a dolgozó és családja körében tevékenykedő asszonyról mond, azt a bibliai böles király a gyönyörű *Ésesz chájil*-himmuszban foglalta össze, aminek például az egyik strófája: „Főlkkel, mikor még sötétül éjjel van és elők-

szíti az ellátást a házában és a munkát az ő lányainak.” A benső családi élet boldogságáról szóló szoltárban pedig azt olvassuk: „A te feleséged pompázó szőlőtőhöz hasonló”. Amit a professor úr a családi tüzhelyről említ, erre böleseink a leggyönyörűbb kifejezést találtak a bibliai igében: „A királynő egész dicsősége otthonában van”. Van egy bibliai fenyegetés, mely arról szól, hogy a bűnös nemzedék élni fog „minden jó hányában”. (Üvehajszér kajl.) Bölcseink ezt többféleképpen egészítik ki s azt mondják: Ez azt jelenti, hogy nem lesz rendes háztartás, nem lesz rendes cselédség, de azt is, hogy: „Nincs asszony a háznál”. (B'ljaj isó.) A házasságkötés akadályairól szólva, igen bölesen látja a helyzetet a professor. Ránknézve, orth. zsidókra különösen az fontos, hogy azt hangoztatja, hogy a házasságkötéshez életbizalmon alapuló optimizmus szükségeltetik. A gazdasági akadályok igen fontos szerepet játszanak. Erre vonatkozólag igen mély igazságot és tanítást hirdetnek a mi böleseink, amikor azt mondják: „Aki életet ad, az majd táplálékot is ad”.

Orth. fiuinternátus Miskolcon!

Szeptember elsején Miskolcon, a miskolci orthodox rabbiság felügyelete alatt, az iskolák közelében tanári korrepetálással, idegen nyelvek, zenetanítással, orthodox fiuinternátust nyitok. Az internátust minden igényt kielégítő komforttal látom el. Felvilágosítás: Horovitz Ferenczné, Ujhuta, Joli panzió.

A szíves érdeklődők referenciáért Auszterlitz miskolci főrabbi úrhoz s a miskolci „Erzsébet” fiúiskola igazgatóságához fordulhatnak.

A Tóra világünnepé Lublinban

A zsidó történelem összes korszakában, összeomlás és felfordulás idejében, valahányszor a zsidóság válaszfőző volt, amikor fordulópont állott be életében, a zsidóság szellemi vezetői mindig érezték, hogy elérkezett az ideje a Tóra zászlaját büszkén magasra emelni. Mialatt Bar Kochba karddal a kezében küzd a zsidó becsületért, más oldalról kortársai és támogatója Rabbi Akiba a vallástörvény hatalmas épületét építi ki. Bar Kochba kardja összetört, de a Rabbi Akibától megalkotott védőfegyver megmaradt és megtartotta erejét örök időkre. Bar Kochba megszünt az utókor számára, de még most is él bennünk R. Akiba, még ma is ad nekünk erőt és lendületet, még most is megalapozza hitünket, megtermékenyíti reményeinket mind az a magyarázat, amellyel a Tóra szavát felékesítette Rabbi Akiba az ő nyilvános Tóraösszejöveteleiben, amikor a rómaiak az i'teni szó hirdetésére halálbüntetést tüztek ki.

Ugyanezt megértük a Misna és a Talmud megszerkesztésénél és terjesztésénél és később a gaonok idejében, valamint abban a korszakban, amelyben a Rambam az ő hatalmas művében a zsidóságot szellemileg megerősítette, nem különben a középkor legsúlyosabb megpróbáltatásában. Így volt ez a Tóra benső lelkének megnyilvánításánál a *Baal Sém* körében, valamint a Tóra-tanulás kiépítésében a vilnai gaon, tanítványai és későbbi utódai által. Nem csoda tehát, hogy a mi időnkben is akadtak emberek, akik belátták, hogy az idő ismét a Tóratanulás újjászülését sürgeti. És ezen csodálatos építőmesterek egyike volt Rabbi Méir Schapira Lublinban, a világjesiva megalapítója és a világ összes tóratanulóinak megszervezője a *daf jajmi*, a mindennapi egy és ugyanazon lap gemóra tanulásának jegyében.

A világjesiva

Mi is volt Rabbi Méir Schapira művének eredetisége, minek kellett megalapítania a központi világjesivát? Talán azért, hogy a növendékek elmélyedve tanulhasanak? Éppen olyan intenzivitással buvárkodnak a litvániai lengyel jesivákon, amelynek Mir, Kamenitz, Slabotko. Talán azért, mert ebben a jesivában igen nagy súlyt helyeznek a moralizáló tanulmá-

nyokra, a *müszorra*? Ez sem lehet Lublin sajátossága, mert ez a *müszor-irányzat* sok más litvániai jesivában is terjed. Avagy talán szükség volt egy speciális chaszidikus jesivára? Lengyelországban ebben a tekintetben sincsen hiány.

Rabbi Méir Schapira eredetisége abban nyilatkozott, hogy megszüntetett egy régi téves nézetet, azt, hogy a jesiva növendékének szegénységben, sőt, nyomorban kell élni, hogy már ruházatában is megmutassa, hogy ő egy „szegény bócher”. Ebben a tekintetben igyekezett változást előidézni. Az ő növendékeinek otthona monumentális épület, ahol megtalálják a terített asztalt, amely fényezés nélkül nyújtja az ő szellemi munkájuk számára és testi fejlődésük részére a szükséges ételmet. A jesiva szelleme szerénységre neveli a növendéket, de külseje és berendezése önzet ad neki és így az intézménynek szelleme a Tórának adandó tisztelet.

Már közöltük egyszer, hogy amerikai turnéja alkalmából az azóta elhunyt filantrop Warburg furcsálkodva kérdezte Schapira rabbit, minek az, évenként 400 rabbit kiképezni? Amire a rabbi azt válaszolta, hogy ő csak 4—5 rabbit akar évenként kiképezni, de hozzá 395 bal bósz is, akik egy rabbi tudásának megítéléséhez értsenek...

A „daf jajmi”

A gemóra 2755 lapot tartalmaz. Ezek szerint, ha az ember mindennap megtanul „egy lap” gemóret, akkor a talmud hatvan traktátusát hét év és 200 nap alatt fejezi be. S ha minden zsidó, aki forgatja a talmudot, az illető napra „eső lapot” tanulja meg, a világ zsidósága egy nagy jesiva keretét képezi.

Nyári öröm a
Stühmer
FRUTTI-
cukorka

Orth. כשר kakaó és csokoládé
a legfinomabb kivitelben.
Keksz, levestészta és ostyaárak. Diabetikusok részére
„levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek

WEISZ MÓR
orthodox kóser keksz, kétszersült,
és süteménygyára, Budapest, VII,
Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

cseink szavára: ossza fel az ember vagyont három részre, egy harmadot fektessen be földbe, egy harmadot áruba, egy harmadot tartson készpénzben. Voltak, akik gögösen leszóltak, mikor sürgöttem, vegyenek földet Palesztinában, nem üzletből, de tartalékol. „Melamed csak melamed marad!” — mondták. Amire azt feleltem egyiknek: Igazad van, én melamed vagyok és az is maradok. Az én Tórámat nem veszíthetem el, nem veheti el senki. De te elveszíthetsz mindent és milliomból koldussá lehetsz. Meg is történt ez az amerikai gazdasági krízis idején. Néhányan szót fogadtak nekem és mikor amerikai vagyontukat elvitte a válság, megmaradt menedékiük, amit Palesztinában szereztek. Most hálá-

ból magukkal visznek Jeruzsálembé engem is, öreg melamedjüket.

A „Gerusalemme” hajó hétfő korán reggel kikötött Jaffában. Hol a régi zajos, színes keleti kép, mely itt valamikor valósággal elképzelték az érkezőket? A jaffai kikötő az arab sztrájk óta mintha meghalt volna. Alig néhányan szállnak ki arabok, velük pár német, horogkeresztel. Aztán továbbmegy a gőzös két-három kilométerrel északi irányban és megáll Telaviv új kikötőjével szemközt.

Ünnepi feszültség ül az arcokra, ünnepi tűz gyullad ki a szemekben. A part felől kék-fehér lobogók köszöntik az érkező hajót. Egy motoros csónakon jön a hivatalos bizottság, kék-fehér szalag a karon, kék-fehér zászló leng a motoron

és közepén Dávid pajzsa. (Mogen Dávid) Kék héber betűk csillognak a hullámok között száguldó fehér vitorlásokon. A Biblia betűi a hajóra szálló kikötőmunkások, matrózok, vállain, sapkáin. Héber szóval telik meg az egész „Gerusalemme”. Egy darab ókori Jeruzsálem elevenedik meg előttünk Cion kapujában, Telaviv új kikötőjében, kétezeresztendő után... A bolygó Odysseussá vedlett örök zsidó ott áll a hajókorlát előtt és szemeli tele könnyekkel. És könnyeznek a körülötte állók mindnyájan. És miért tagadnám, közöttük én is, akinek most először adott meg, hogy Telavivban, a zsidó kikötőben léphessenek a Szentföld partjára...
PATAI JÓZSEF

(A Mult és Jövő június-júliusi számából)

Az eviani konferencia előtt

Június 18-án és 19-én, szombaton este és vasárnap éjszaka érte el csúcspontját az a féktelen agitáció, amely hetek óta tart és egyre fokozódik és minden képzeletet felülmúló szenvedéseket zúdít a berlini és általában a németországi zsidóságra. Berlin keleti városrészében összerombolt kirakatok és üzletek sorai jelzik a szombat és vasárnap éjszakai kilengések nyomait. Rengeteg árut raboltak el az üzletekből, a rendőrség teljesen eltűnt ekkor. A legtöbb ilyen üzletet most deszkafalakkal borították be, hogy a járókelők és idegenek ne lássák a romhalmazt. Június 21-én éjjel megismétlődtek az excessusok.

A kivézenyelt náci-esapatok ablakokat, kirakatokat zúztak, törtek és így három berlini zsinagóga is áldozatul esett, köztük az oranienburger-strassei főzsinagóga, a berlini zsidó hitközség legnagyobb temploma, a birodalom egyik legpompásabb és leglátványosabb zsidó középülete, amelynek összes művészi festésű ablakait összetörték. Az egyik zsinagógába be is hatolt a csöcselék és feldúlt kegyzereket. Az „Adasz Jiszról” orthodox hitközség épületének, gimnáziumának és rabbiszemináriumának összes ablakait szintén beverték.

Számos zsidó és nemzsidó járókelőt bántalmazott a csöcselék. A megtámadottak között sok külföldi árja is van, akiket a huligánok zsidóknak néztek. Az árja-lakosság röstelli és sajnálja az ese-

menyeket és mély sajnálkozását fejezi ki a történetek felett.

Tragikusnak mondható a frankfurti zsidóság helyzete is. A legtöbb zsidó üzletet itt is teleáztatták és néhányat összeromboltak. Az utcai bántalmazások is napirenden vannak. A város lakossága azonban, miként Berlinben, Frankfurtban, valamint másutt is elítéli ezeket a kilengéseket.

A newyorki „Associated Press” jelenti Berlinből, hogy az árja üzletvilág is megsínyli ezt a politikát; az üzletek teljesen, a mozik félig üresek. A legnagyobb amerikai lap, a „New York Times” ezen cím alatt számol be a német és osztrák eseményekről: „A szadizmus orgiája”.

Londoni lapjelentések szerint Bécsben letartóztattak 1500 nácit, mert nem zsidó üzletek fosztogatásával is foglalkoztak. Néhány száz osztrák nácit pedig Németországba internáltak, mert kezdték kifosztani a parasztokat.

A londoni „Times” levelet közöl, amelyet egy angol polgár kapott árja német barátjától, aki többek között a következőket írja: „... Három héttel ezelőtt Bécsben voltam és alkalmam volt végignézni a borzalmas üldözéseket, amelyeknek a zsidók az áldozatai. Elképzelhetetlen, hogy ilyesmi előfordulhasson a huszadik században, Európa szívében. Amit az ausztriai zsidók szenvedéseiről olvastok és halltok, az egy hajszálnyival sincs el-tulozva... Csodálkozni fogsz, hogy ezt

nemzeti érzelmű német ember írja, de ha napról-napra ilyen borzalmas eredményeit látjuk a náci-propagandának a mi népünk életében, nem hallgathat az ember”. A lap egyébként hatalmas cikkben foglalkozik az ausztriai zsidók szenvedéseivel. Bécsben és Berlinben nincs az a tisztesség, vagy emberiség, ami megfékezne a romboló erőket. Ilyen szakadatlan orgiák a legsötétebb középkor óta nem voltak. Sőt a cári Oroszországban is jobb volt a helyzet. Egy közösséget, amely valamikor intelligenciájával és kulturájával tünt ki, koldus-közösséggé süllyesztenek... Bécsben nem telik el nap letartóztatások és öngyilkosságok nélkül. A zsidó hitközség ugyan ismét megkezdte segélymunkáját, legfőbb vezetői azonban börtönökben ülnek.

A „Times” így fejezi be cikkét: „Harminchárom állam fogadta el Rooseveltt amerikai elnök meghívását az eviani konferenciára, mely július hatodikán kezdődik. Ahhoz, hogy nyelvbeüssenek egy tervet, a tervezett kivándorlásra: bizonyos mértékben a német birodalmi kormány közreműködésére is szükség lesz, arra ugyanis, hogy engedje meg, hogy a kivándorlók magukkal vihessék legalább vagyonuk jelentős részét, amivel új házában egzisztenciát alapíthassanak. Ez a kormány nem kívánhatja a hatalmaktól, hogy befogadja a zsidóit, amikor vagyonuknak előzetes elkobzásával, meztelenül üzi ki őket az országból”.

A Talmud mesterei

— Rabbi Avóhü —

A Szentföldön élt 300 körül. Egyénisége nagy tiszteletet szerzett neki a nemzsidó világban is. Erről a következő hagyomány szól:

Amikor az iskolából a római kormányzó palota felé vonult, a kormányzó palota személyzete énekkel üdvözölte: „Népének nagyja, nemzete vezetője, a ragyogó fény — légy üdvözölve békével.” (Kszübausz 16.)

*

Békés jelleme tükröződik vissza a követésében:

Az ember ne zsarnokoskodjék otthon, mert egy nagy ember: Rabbi Chanino ben Gamliél megtette és majdnem alkalmat adott, hogy súlyos bünt követték el miatta. Levágtak ugyanis egy állatot és az egyik része hiányzott, mert ellopták. Erre úgy megjéjt a háza népe és annyira félték a haragjától, hogy fogtak egy másik élő állatot, az illető szervet levágták belőle és becsusztatták a többi közé és így majdnem elkövették az „éver min hachaj” súlyos bűnét. (Az ilyen élvezete ugyanis még a nem-zsidó számára is tilos.) (Gitiin 7.)

*

Szerénysége mindenütt a megbékéltést szolgálta.

Egyszer a tolmácsának felesége így szólt az ő feleségéhez: „Az én férjemnek nincs szüksége a te férjre, ő kiváló tudós és csak azért hajlik meg férjed előtt, mert összeköttetései vannak a kormányhoz”. Erre felesége elmondotta azt R. Avohünak, de ő nyugodtan azt felelte: „Mit törödsz vele, Isten dicsősége, általa és általam bontakozik ki a tanulsnál”. Amikor meg akarták tenni a jesiva fejének, akkor gondolva arra, hogy barátjának R. Abbo-nak Akko városából, sok adóssága van, elhárította magától a tisztséget és azt mondotta: „van nektek egy nálamnál nagyobb emberetek”. (Szajto 40.)

*

Kitünő előadó volt, a nép rendkívül szerette hallgatni agadikus fejtegetéseit. Ez teszi érthetővé a köv. talmudi történetet:

Rabbi Avohü és R. Chijo bar Abo egy helyre érkeztek. R. Chijo előadást tartott halachikus dologról, R. Avohü pedig agadikus módon prédikált. Mindenki R. Avohühöz tódult és senki nem hallgatta a halachikus fejtegetést. Ez érthető okokból rosszul esett Rabbi Chijónak, de erre R. Avohü megvizsgálta a következővel: Tudod mihez hasonlít a mi esetünk? Két ember bemegy egy városba. Az egyik gyémántokat és gyöngyöket szeretett volna eladni, a másik apró csecsebecsék-

ket. Hova tódulnak az emberek? A csecsebecsék árusítójához... (Szajto 40.)

*

Egy-egy újabb tórai tétel megtanulása lelki boldogságot szerzett neki. A midras a következőt beszél róla:

Egyszer elment Kiszribe és amikor visszatért onnan, sugárzott az arca. Jelenítették ezt a növendékek a mesternek, R. Jajchonoínak és azt mondták, hogy bizonyára valami kincset talált ott, de ő jól ismervén tanítványát, kijelentette, hogy bizonyára valami új tantételt halott. Elmentek azután hozzá és megállapították, hogy így is van és alkalmazták rája az igét: „az ember bölcsesége besugározza az arcát.”

*

Agadikus mondásai közül közismert, amit a megtérésről tanít:

„Az a szímvonalat, amelyen a megtérők állnak, nem érhetik el a teljesen jámborok”, mert így van írva: Béke, béke a távolinak és a közelinek. Tehát előbb annak, aki távol volt... (Bróchajsz 34.)

*

A rajshasónói sajfor-fúvásra vonatkozólag tanította:

Mért fujnak Rajshasónókor koszarvval? Isten mondá: „fujjátok meg előttem szarvát a kosnak, amely emlékezt engem arra a történetre, amikor Ábrahám fel akarta áldozni fiát és akkor úgy tekintem, miratha ti áldoztatok volna fel magatokat”. (Rajshasónó 16)

*

A rajshasónói áhítat ébresztette hangulatot festi a köv. kijelentése:

Isten kérdezik a szolgálattelvő anyagok: „Miért nem mondanak Izráel fiai Hallélt Rajs hasónókor és Jajmkipürkor?” Erre azt felelte a Mindenható: „Az élőknek és halottaknak könyve vanak nyitva előttem, hogyan mondhasson Izráel hálaadó éneket?”... (Erochin 10)

*

Winkler-Ivria orthodox kóser penzió Balatonszárszon, megnyílt!

Árak: teljes penzió napi négyszeri étkezéssel, előföldnyben
4.50, földnyben 6.— P. (Érdeklődés Weisz Mendel orth. vendéglőjében, Bpest,
VII., Wesselényi-u. 18. Telefon: 144—275.)

„BARBIEN” késnélküli borotválópor minőségben utólérhetetlen BARBIEN VEGYIPARI VÁLLALAT, Budapest, Király-u. 3. Tel.: 119-564.

Fränkel-penzió és orth. kóser étterme Siófokon

most Batthyány-utca 4. Telefon: 112.— A tabi orth. rabbiság felügyelete alatt.
Szívesen várja régi és új vendégeit. Kényelmes, folyóvízes szobák, kitünő konyha, mérsékelt árak. (Bpesti érdeklődés Eisnernél, Csengeri u. 58. Tel.: 120-146.)

MEGLEPŐ UJÍTÁS!

Piechnik és Mechtl

IV., Váci-utca 18.

A paróka már nem öregít, mert a legújabb modellek csinosak és fiatalosak. Csakis natur hullámos hajból a cég titkos eljárása szerint tökéletesen fejhez simuló hártavékony szélel készítve.

ELEGÁNS!

FIATALOS!

Tomché Jesivosz- Sabbosz Budapest

II.

Csáky-u. templom: Halpert József 20, Goldner Károly 15, Epstein Mór, Fischer Ármin, Ilkovits Márton, Ilkovits Simon, Paunc Ernő, Spiegel Menyhért, Schwartz S., Schwartz Andor, Schnürmacher Adolf 10—10, Englmann Miksa, Englmann Mór, Freund Ábrahám, Herzog Vilmos, Hirschler Juda, Kallus Adolf, Klein Henrik, Léb Mór, Mandl Ignác, Molnár, Salczér Sándor, Özv. Weinreb-né, Weinreb Géza, Weisz tanár, Weisz Jóir 5—5, Adler Sándor, Friedmann Lajos, Gansel Sándor, Glück Arthur, Groszmann N., Haas György, Kaszowitz S., Krausz Zoltán, Krausz Vilmos, Dr. Lindenbaum Béla, Reiner Manó, Schnürmacher Ignác, Schwartz N., Ungár Gyula, Weinberger A., Weinberger S., Wirth Henrik 3—3, Blau Sándor, Braun Dezső, Eiland Izrael, ifj. Epstein, Groszmann Lipót, Grünwald D., Haas Oszkár, Moskovits Ch., Stein H., Traub Ch. M., Weisz Hermann, Weisz Lipót, Weisz N. 2—2, Berger N., Präger Marcell, Salczér László 1—1. *Össz.: P 280.—*

Orsz. Bikur Cholim-templom: Mayer Ignác, Mayer Miksa, Dr. Rakonitz Dezső, Stern Leó, Stern Ödön 18—18, Breuer Mihály, Dr. Eppel Henrik, Semmel Mór, Sussmann Testvérek, Szántó Andor 10—10, Berger Jenő, Leitner Gusztáv 9—9, Hegedüs Ernő, Dr. Kornfeld Béla, Dr. Stern Salamon, Weisz Gyula, Wiesner Sándor 5—5, Mezei Antal, Porgesz Ignác, Ternér Adolf 4—4, Hegedüs Vilmos, Heimann Andor, Hirsch Mór, Kohn Ferdinánd, Molnár Sámuel, Rabinek Zsigmond, Unger Ignác 3—3, Schönberger Adolf 2.50, Aczél Adolf, Berger Miklós, Bernstein Hermann, Blau Géza, Fischl Márkus, Gestetner Zsigmond, Grosz Mihály, Grünwald Béla, Herz Vilmos, Mayer Gusztáv, Mayer József, Mayer Sándor, Propper Lajos, Schlesinger Dávid, Virág Gyula 2—2, Adler József, Kohn Simon, Molnár Já-

nos, Edinger Arthur, Feiner Lipót, Kesztenbaum Albert, Molnár Lajos, Nagy József, Ifj. Noé, Stark Arthur, Steinmetz Zsigmond, Sternberg Zsigmond, Strauszmann Sámuel, Weiser Géza 1—1. *Összesen: P 262.50*

Óbudai Freudiger Ábrahám minjon: Óbudai Freudiger Ábrahám 36, Óbudai Freudiger Fülöp 18, Stern Hermann, Stern Leó 10—10, Ehrenfeld Dezső, Meisner Jenő, Schreiber W. Sámuel, Tauber Emil 5—5, Blau Lipót 4, Dr. Deutsch Adolf, Eisner Jenő, Löwinger, Rubin Mózes 3—3, Blau Imre, Blau Miklós, Blau Sándor, Eisler Jenő, Fischl Mór, Óbudai Freudiger Benő, Óbudai Freudiger Miklós, Friedmann Bernát, Friedmann Ervin, Klein Tivadar, Muncsik Izidor, Ofenfütter Farkas, Rosenbaum N., Rosenbaum Ödön, Rubin O. Baruch, Schlesinger, Steiner Lajos 1—1, Klein N., Klein Tivadar, Muncsik Izidor fia 0.50—0.50. *Összesen: 128.50*

Vasváry Pál u. templom: Herskovits Dávid rabbi 2, Stark Jenő 20, Frankl Lajos, Rabinek Lipót, Redlich Vilmos, Tauszky Arthur 5—5, Blumenthal Arthur 4, Gyárfás Vilmos, Popper Géza, Rabinek Andor 3—3, Dr. Berger Gyula, Blau József, Blumenthal Oszkár, Blumenthal Zoltán, Ehrenfeld Samu, Dr. Erdélyi Béla, Herskovits Dávid, Klein Ignác, Kohlmann Nándor, Markovits Elemér, Salomonovits Géza, Schwartz Elemér, Schwartz Sámuel, Vértes Ferenc, Weiner Mór, Weisz Antal, Wieder Ignác, N. N., N. N. 2—2, Freund Ármin, Freund Leó, Guthfreund Ervin, Krausz Jakab, Löwinger Henrik, Mandl Zsigmond, Pechner Náthán, Róna Árpád, Rosenbaum Mihály, Spiegel Ármin, Schwartz Lajos, Schwartz, Schwartz, Szegő Jakab, N. N. 1—1, Deutsch Károly 0.50. *Összesen P 106.50*

Király-u. 6. sz. imaház: Bialazurker Jakab, Ebert Efraim, Hirsch, Neumann A. Izsák, Waicz Szijja 5—5, Blum Aladár, Weintraub Lajos 3—3, Blum Márton, Blum Zsigmond, Brill S., Friedmann Márton, Issmann Ferenc, Kahán Áron, Mandl Miksa, Meisel S., Rosenblatt S., Silber Leó, Schreiber Jakab, Strausz Manó, Teller, Weintraub Saul 2—2, Altman, Aschenházi S., Berkovits, ifj. Friedmann, Friedmann Simon, ifj. Holländer, Horn Henrik, Horn Jakab, Issmann Viktor, Issmann Vilmos, Kemény Sándor, Lebovits M. Baruch, Lusztig G., ifj. Mandl, Neumann Simon, Ordentlich, Roth Sándor, Sáfrán Jakab, Schmelcz Dávid, Stein Sólem, Teichmann A., Tauber H., Weisz S., Dr. Zuckerkandl, Zwiebel M. 1—1. *Összesen: P 84.—*

Bohrer Feivel minjon: Bohrer Simon 5, Bohrer Feivel 3, Morgenstern Jakab 1.50, Bohrer Albert, Bohrer Endre, Bohrer Imre, Bohrer József, Müller Nándor veje, Müller Nándor veje 1—1, Banda

Jakab, Bernáth Jónás, Eisler Jenő, Godinger Samu, Eittmann Feivel, Löw Jakab, Rottenberg Henrik, Rottenberg József, Rottenberg Sámuel, Weisz Juda, Zucker Éliás 0.50—0.50. *Össz.: P 21.—*
Tisza Kálmán-tér 12. sz. imaház: Sauerteig Jónás 20, Singer Zsigmond 12, Weisz Dávid 5, Klein Ignác 3, Czöbel Dávid, Elfenbein József, Finkler Leó, Klein Samu, László Lajos, Mendelovits Farkas, Schwartz Sámuel, Teicher, Wächter Márton, Weil Árin 2—2, Böhm Juda, Glück Mór, Hupperth Samu, Kaufmann Hermann, Klein Mózes, Melbi Samu, Pehr Nándor, Schmelzer Henrik, Schwartz Simon, Warhaftig Aladár, Weil Árin veje, Weisz Dávid sógora 1—1, Berkovits Arthur, Bienenstock Mihály, Zenner Henrik 0.50—0.50, Lichtmann Noé 0.36. *Összesen: P 73.86.*

Chevro Thullim, Rombach-u. 13: Bleiweisz L., Blitz Hermann, Pál Fülöp 5—5, Berger Henrik, Vámos 3—3, Bunczl, Deutsch M., Weinberger 2—2, Appel Hermann 1.50, Eisenberger, Eisler M., Éliás, Fischmann Jenő, Goldberger L., Goldstein Juda, Grünfeld, Kupferschmid, Leibler Béla, Löwenwirth, Löwy S., Mandl Mór, Moskovits, Müller, Németh, Pollák Farkas, Weisz Osiás, Weber Márkus fia 1—1, Auspitz, Bandel, Braun, Danziger, Fränkel E., Gelb, Grosz, Gruber, Gruber, Grünbaum, Höning, Holländer S., Horowitz, ifj. Löwy, Mohrer, ifj. Mohrer, ifj. Mohrer, Pollák Farkas fia, Pressburger M., Reich Lázár, Roz, Roz, Rosmaring, Siehermann, Smilovits, Weisz H., Weiszberg 0.50-0.50. *Összesen: P 60.—*

Löwy minjon: Weisz 2, Danziger Dávid és fia, Ehrenfeld Miksa és fia 1.50—1.50, Edelstein N., Ehrenfeld, Fekete, Fekete fia, Gottlieb, Hoffmann, Kassierer, Kassierer fia, Löw, Löwy Alfréd, Löwy Emil, Mauthner Bandi, Pollák István, Pollák József 1—1, Fesztinger Hersch, Katz Ignác, Schreter Salamon, Schwartz N. 0.50—0.50. *Össz.: P 21.—*

Weisz Béla minjon: Weisz Béla 18, Weinstock József, Weisz Tibor 5—5, Dr. Lengyel Márton 3, Jakobovits Sámuel 2, Friedmann Izrael, Weisz Jakab, Stern N. 1—1. *Összesen: P 36.—*

Misrochi Egylet, Laudon-u. 3. Dr. Ungár Sándor 10, Sternberg Z. J. 5, Neuwirth Miklós 3, Fränkel Jenő, Weiszfeld József 2—2, Binét Gábor, Fischmann Adolf, Fogel Dávid, Fogel Lajos, Günsberger Mór, Klein, Klein Benő, Klein Ignác, Krausz Miklós, Rottenberg József, Weiszfeld Illés, Wiesner Albert 1—1, Baumhaft Izrael, Schön Arthur 0.50—0.50. *Összesen P 35.—*

Blau Miksa minjon: Kesztenbaum Márton, Lemberger Lipót 2—2, Blau Miksa, Mendelsohn József, Schönberger Dávid 1—1, Blau Bernát, Perczel Jenő 0.50—0.50. *Összesen: P 8.—*

Rombol a gyűlölet

Elbeszélés egy 19. századbeli morvaországi gettóból. 3

A fiatal magántanító fájdó szívvel távozott a plébániáról. Lelkét nehéz kérdések foglalkoztatták. Abahagyja-e a tanítást, most amikor a fiú lelkében felkeltette a tudás szomjúságát? Vajjon nem bűn-e, hogy olyan tehetséget, mint a gyertyagyújtónó fia elveszni hagyni? Mi a megoldás? Az mindenestre világos volt, hogy ő nem taníthatja tovább a fiút.

Hirtelen világgosság támadt agyában: Andrisnak el kell utazni! Idegenben, városban, megfelelő iskolában folytassa tanulmányait! De persze ez nem megy olyan könnyen. Az idegenben való iskolázás sok pénzbe kerül és vajjon ki teremtsen ezt elő? Talán Mayer Braun? Kétségkívül nagy jóakarattal viseltetik a fiú iránt, de hát mégsem saját gyermeke és mint üzletembernek aligha lesz meg a kellő fogékonysága ilyen dolgok iránt. Arra is gondolt, hogy kevéske megtakarított pénzéből fedezze Andris tanulásának költségeit. De erről is le kellett mondania. Megtakarított fillérjei nem lettek volna elegendők a tanulmányok befejezéséhez. Félexisztenciát nem akar a fiúból csinálni. Vége a következő elhatározásra jutott: beszélni fog Braunnal, rábírná, hogy irassa Zsigát a városi gimnáziumba és küldje vele a gyertyagyújtónó fiát.

Közben azonban Taube asszony is felfigyelt a dologra. Amikor a magántanítót a plébánoshoz hívták, rögtön tudta, hányadán áll az ügy. Minthogy a gyors elhatározások embere volt, azonnal hívatta a gyertyagyújtónót.

— Tudja-e, — kérdezte Taube — hogy tanítónkat a tisztelendő úrhoz hívták?

— Hallottam — válaszolta a gyertyagyújtónó.

— Azt is tudja-e, hogy a tisztelendő úr megtiltja a tanítónak, hogy Andris tovább tanítsa?

— Nem tudtam, de ha így tette, biztosan helyesen cselekedett, mert a mi papunk i'tenfélő, igazságos férfiú.

— És inkább azt akarná, hogy Andris az utcára kerüljön, mintsem derék, tanult emberré legyen?

— Nem, azt tényleg nem akarnám. De mit ér mindez, ha kívánságom úgysem teljesülhet.

— Mi a maga kívánsága?

— Azt szeretném, ha Andrisból pap lehetne, taníthatni azonban nem tudom. Sokszor fáj a szívem, amikor látom, hogy a gyermek folyton könyveit bujja, szorgalmasan tanul, mialatt a többiek kint az utcán pajkoskodnak.

— És mi lenne, ha én kitaníthatnám Andrist?

— Keresztény papnak is?

— Annak, amire akarja. Idegenbe küldöm és megkapja mindazt, amire csak szüksége van.

— I'tenem, álmomban sem jutott volna eszembe, hogy ez a titkos kívánságom valaha még teljesülhet.

— Megvan tehát elégedve?

— Megelégedve? Arannyal szeretném kövezni az utat, amelyen jár. Az I'ten áldja meg jószágát.

Ebéd után a magántanító kihallgatást kért Brauntól. Taube is velük maradt.

— Braun úr, — kezdte a tanító — kötelességem közölni önnek, hogy hovatovább felesleges személy leszek házában. Zsiga már abban a korban van, hogy dönteni kell további sorsa felől. A magam részéről azt tanácsolnám önnek, hogy taníttassa tovább, hiszen, ha nem is akar tudományából élni és később csak üzlettel foglalkozik, néhány évi tanulás bizonyára nem árt majd neki, hanem minden vonatkozásban emelni fogja értékét.

— Beszélhetünk róla — szólott Braun nyugodtan.

— Mit kell erről beszélni — szakította félbe Taube, — ha a tanító úr tanácsolja, hogy taníttassuk, erre csak azt lehet mondani: meglesz! Es méggyet. Valamikor megígérted nekem, hogy felkarolod ennek a szegény kis Andrisnak sorsát. Az idő-

pont megállapítását rám bíztad. Én most kérlek erre. Küldd Andris Zsigánkkal együtt a városi iskolába, neki is jó lesz, mert tovább tanulhat, gyermekünk pedig nem lesz egyedül idegenben.

*

A levelek elsárgultan hullottak a fákról. A szél halkán suhant a letarolt mezők felett. A kis erdő az őszi enyészet ezer nyi megejtő képével fogadta Andrist és édesanyját, akiknek ez volt utolsó együttlétiük az elutazás előtt. A lámpagyújtónó idehozta gyermekét a természet ölére, mert úgy érezte, hogy mondanivalója számára egyedül ez lehet a megfelelő hely. Sétájuk a bucsu gondolatának jegyében állott és az egymást szerető lelkék meghatódva készültek a közeli elválásra. Sétájukból visszafordulva, amikor a város felé indultak így szól az anya a gyermekéhez:

— Fiam, hallgass meg most figyelmesen, elutazásod előtt szeretnék veled néhány dologról beszélni. Utolsó alkalommal alszol ma éjjel abban az ágyban, amelyben eddig minden este elaludtál. Holnap elutazol, tanulni fogsz és ha I'ten is úgy akarja, derék ember válik belőled. Adj I'tennek minden nap hálát, hogy elérkezett ide, hiszen én szegény asszony létemre sohasem küldhettem volna idegenbe. Adj I'tennek hálát, hogy Braun úr szívét megnyitotta irántad, sohasem feledkezzél meg róla, mert ő a te jőtevőd. Igérd meg ezt nekem. Hiszen tudod mennyire szeretlek és talán nem is látsz soha többé.

Andris e szavaknál keserves sírásra fakadt. Anyja ekkor kendőjével letörölte könnyeit és folytatta:

— Ne sírj fiacskám, hiszen I'tennek hála élek és egészséges vagyok, az okos ember azonban felkészül mindenre. Szeretném, ha elérnéd kitűzött célot. Igyekezz az új iskolában szorgalmasan tanulni, nehogy Braun úr feleslegesen költsön rád. Keszérű fájdalom lenne számomra, ha jőtevőd egyszer is azt érezné, hogy jószágát nem fizetted vissza hasonlóval. Életem legszomorúbb napja lenne, ha Braun úr valamikor így sóhajtana fel: „Ha én ezt a semmirekellőt akkor nem taníttattam volna...!” Igérd ezt meg nekem!

Andris könnyek között tett fogadalmat erről anyjának, aki így folytatta szavait:

— Még nem vagyok kész. Azt akarom neked most mondani, ne gondold, hogyha egykor megkeresed majd kenyeredet, megfellekedhetsz Braun úr jótéteményéről. Az igazi hála nem addig tart, amíg hasznát éreztük. Gondold csak meg, hogy mire is mehettél volna az életben, ennek a derék embernek pártfogása nélkül. Szeretném, ha olykor, hetenként egyszer talán nem lesz sok, levelet küldenél nekem a gyümölcsárusnóval, aki innen bejár a városba. Ird meg nekem ősztintén, hogy mit művelsz és mivel foglalkozol. Hidd el, hogy mindaddig, amíg egy gyermek őszi szívével tud anyjának írni, addig nincs baj, ha azonban elmaradnak a levelek, bizony, elveszett az a gyermek szülei számára... Vigyázz magadra, sohasem jár rendetlenül, gondold külsődöt is, nehogy valami ágrólszakadtnak tartsanak, mert hiszen az emberek szeretnek külsőségek után itélni. Igen, ezeket akartam neked mondani. És ne felejtse el, hogy jőtevőd zsidó.

A következő reggelen András és Zsigmond — most már így hívták őket — Mayer Braun kíséretében elutaztak. Utjuk célja a nem messze fekvő város volt, oda igyekeztek a tudomány csarnokába, a piaristák kolostorába.

Hüvös szeptemberi reggel volt. András kellemesen érezte magát vadonatúj ruhájában, amelyet Braun csináltatott neki erre az alkalomra.

Megerkezésük után első dolguk volt szállást keresni. Braun a fiát a zsidó utcában helyezte el egy megbízható családnál, Andrásnak pedig a gimnázium közelében szerzett szállást és ellátást. Ezután a gimnáziumba mentek, ahol a két fiúnak felvételi vizsgára kellett jelentkeznie. Miután a vizsgát sikeres eredménnyel letették, Braun beíratta a két fiút. Andrást rendes, Zsigmondot csak ideiglenes tanulóknak vették fel. (Folyt. köv.)

אָרטה' נשך

**Karmel Friedmann
Pensió Józsefné**

Budapest, Andrásy-út 43.
Telefon: 1-289-87.

Elsőrendű villamos és autóbussz-
összeköttetés a város minden irá-
nyában.

Modern kényelemmel berendezett
folyóvízes szobák, elsőrangú — ki-
vánatra diétás — konyha.

Referencia:

Bpesti orth. rabbiság

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz Kajrach, Tamúz 3., IV. Perek

Gyertyagyújtás (Bpest) : 7.30

שבת קריאת שמע „ : 8.38

„ (Bpest) : 6.45

Sabbosz Chükkasz, Tamúz 10. V. Perek.
Gyertyagyújtás 7.30, szombat kim. 8.35.

Tisztelettel felkérjük mélyen tisztelt olvasóinkat, sziveskedjenek az esedékes előfizetési díjat azonnal beküldeni, hogy a lap szétküldésében ne álljon be fennakadás.

— A bpesti orth. izr. hitközség június 25-én szombaton a Kazinczy-templomban, a Szent István-emlékv. országos ünnepségeinek megnyitása alkalmából a szombati imarend keretében ünnepélyes hálaadó emléktiszteletet rendezett, melyen obudai Freudiger Ábrahám hitközséggel az élén szinte az egész hitközség résztvett. A zsufolóság megtelt főtemplomban elrecitálták a 24., 45. és 67. zsoltárokat, majd Sussmann Viktor rabbi a nyitott frigyláda előtt megindító héber imában hódolt az első magyar király halhatatlan emlékének és kegyelettel emlékezett meg a dicsőséges uralkodó halálának 900-ik évfordulójáról. Az ajtatos közönség mély áhitattal hallgatta a rabbi imáját, melyben a Teremtő áldását kérte a hazára és az ország vezetőire. A hazafias ünnepség a Preisz főkantor által teljes énekkari segédlettel intonált himnusz akkordjaival végződött.

— A berlini rabbi Jeruzsálembé költözik. Dr. Munk Ezra berlini rabbi elhatározta, hogy elhagyja Berlint és kivándorol Jeruzsálembe.

Orth. kóser Schreiber-penzió, Sary Smokovec. Tel. 43

Orth. kóser Villa Erika, Tatr.-Lesna. Tel. 28

Elsőrendű házak minden komforttal. Egész éven át nyitva. Szobarendelés előre. Elő-utószobában mérsékelt árak. Bővebb felvilágosítást nyújt: SCHREIBER MÓR, Sary Smokovec. (Ó-Tátrafüred) Telefon: 43.

PARÓKA

különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolálások, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER

BUDAPEST, VII. CSÁNYI UCCA 12

(Királyucca sarok)

Telefon: 1-310-79

— „Daf jajmi”-szijüm Budapest. A lublini nagy ünnepséggel egyidőben az egész világon rendeztek daf jajmi szijümöket, hétfőn Szívon 28-án. A budapesti orth. sazehevrában a Friedmann Artur képesített rabbi vezetése alatt álló daf jajmi-csoport igen bensőségesen ülte meg a Tóra világünnepét. Friedmann úr, a siür előadója mélyértelmű hadronja után Kövesi Ignác, Kahan Salamon és Sussmann Dezsó mondtak Tóraigéket. — Ugyancsak szép daf jajmi-szijümöt rendezett a Király u. 6. sz. szefard imaház, ahol Winkler úr a daf jajmi-siür vezetője. Kivüle Herskovits Dávid rabbi, valamint a nagycesedi főrabbi beszéltek. — Kedden mindkét helyen újból megkezdtek a mindennapi egy lap gemoresiür tanulását ...

— A pesti izraelita hitközség képviselőtestülete vasárnap tartotta Stern Samu elnökletével évi rendes közgyűlést. Stern Samu mindenekelőtt mély hódolattal emlékezett meg Szent István király államalkotó uralkodásának kilencszázadik évfordulójáról, valamint Horthy Miklós kormányzó hetvenedik születésnapjáról. A képviselőtestület tagjai lelkesen éljenzve a kormányzót, állva hallgatták végig az elnöki beszéd hódoló megnyilvánulását, majd egyhangúlag elhatározták, hogy a közgyűlésből hódoló díszfeliratot intéznek a kormányzóhoz. Stern elnök ezután így folytatta beszédét. — Az emberiség örök eszményeinek könyörületére appellál ma Közép-Európa szenvedő zsidósága, de mi, magyar zsidók, elsősorban a magyar társadalom és a magyar állam hivatott vezetőihez appellálunk abból a megállapításunkból, amelybe a zsidótörvény döntött bennünket és meg nem ingatható öntudattal hivatkozunk munkánkra, verejtékünk és vérünk áldozására, amely a gyűlölettel szemben megértést követel számunkra.

Viktória Sajt

ÖLBŐ

Lerakat: VII., Nyár-u. 34.

Akárhogy akarja az antiszemitizmus belénkfojtani a védekezés szavát, mi nem fogjuk abbahagyni igazunk hirdetését és bizunk abban, hogy a magyar kormány nem fogja túrni a gyűlölet elfajulását. Beszéde végén fogadalmatételre hívta fel a közgyűlést: — Tegyük fogadalmat, hogy összefogva és összetartva szent egységbe forrva akarunk és fogunk segíteni egymáson, ifjúságunkat elveszni nem hagyjuk és bármily áldozat árán munkatertet szerevez számukra, biztosítjuk bennük a fejlődés folytonosságát.

— Chosid-világ Borsán. A román Máramaros ezen községében vidám zsidó élet folyt az elmúlt napokban. Június 16-án, csütörtökön ugyanis nagy rebbelakodalmat volt a községben: a Nagyszőlősen lakó szpinkie Rebbe unokája (R. Já-kajv Jajséf) nőül vette a borsai rabbi leányát, mely alkalomra több száz hívő érkezett Borsára és maradt ott szombaton át. A visóí, vilchovitzí és borsai Rebbek egyesített „asztalt” vezettek, az imádkozás is együtt volt. Szombat este községi muzsikaszó mellett énekelve és táncolva kísérték haza a béshamidrosból szállására a szpinkie Rebbet.

— Akit lopással köröznek, ne rendezzen nyilas tüntetést. Hétfőn délután a Városligetben három fiatalember hangosan kiáltozva éltette Szálásit és tüntetett a zsidók ellen. A rendőr mindhármat bevitte a főkapitányságra, ahol kettő ellen botrányokozás miatt indul eljárás, a harmadikat, Sebestyén László 30 éves napszámost pedig őrizetbe vették, mert kiderült róla, hogy a rendőrség lopás miatt körözi.

— A sátánról. Egy budapesti napilapban egy katolikus író fejtegetést közöl a „sátánról” azzal kapcsolatban, hogy egy jeruzsálemi egyetemi tanár úgy magyarázza a sátán szó héber gyökét, hogy ez nemcsak gyűlölködést jelent, hanem kiéklést és így tehát olyasféle szerepe van, mint a régi perzsa udvarokon a kémek főnökének. A katolikus író ezzel szemben a katolikus álláspontot fejtegeti a sátánról. Soraiiban tusakodik a hívő katolikus és a modern gondolkodó. De látjuk azt, hogy többet erről a kérdéstről nem lehet tudni, mint a mi bölcsseink megállapítanak: A Sátán, a bünös hajlam (jézer hora) és a halál angyala (malach hamóvesz) ugyanaz. A mai viszonyok mellett ez az azonosítás nem kellemes nekünk, mert van sok bünös hajlamú sátán, akiért eljöhethetne a malach hamóvesz. De nem jön, mert hisz azonos vele. Éppen ezért ebben a tekintetben a Mindenható közbelépésére van szükség ...

Kikre vonatkozik a zsidótörvény

A zsidótörvény kifejezetten csak azon vállalatokra terjed ki, amelyek tiznél több alkalmazottat foglalkoztatnak értelmiségi munkakörben.

A tiznél kevesebbet foglalkoztató vállalatokra a törvény csak azt az egyedüli korlátozást állapítja meg, hogy ezeknél az 1938. március 1-i arányszámon változtatni nem lehet. Például, ha március 1-én a vállalatnál 5 zsidó és 5 nem-zsidó volt alkalmazva, akkor nem lehet utóbbiakat is zsidókkal pótolni, hanem megmarad az 50%-os arányszám. Ha azonban történetesen zsidó volt mind a tíz, akkor továbbra is megmaradhat ez a 100%-os zsidó arányszám.

Az elmondottak azonban csakis a már 1. é. március 1. előtt fennállt üzletekre, vállalatokra, üzemekre vonatkoznak. Viszont az azóta létesített vállalatokra egyformán kiterjed a zsidótörvény 80:20%-os arány betartásának hatálya, akár tiznél több, akár tiznél kevesebb az alkalmazottak száma.

A szidra margójára

A Perek az eszmei vitatkozást úgy nevezi: „Hillél és Sammáj vitatkozása”, de az önző célból folytatott viszálykodást „Kajrach és csoportjának vitatkozása”-ként jellemzi. Ez utóbbi kifejezés nem felel meg az előbbi ellentétének, mert ebben az esetben azt kellene mondani: „Kajrach és Majse vitatkozása”. Ezt a kérdést felvetette egyszer egy rabbi fellett tartott gyászbeszédében, ennek a rabbinak a veje.

A rabbinak ugyanis sokat kellett kiállania az előjáróktól, akik az ellene való intrikákban különös eszközöket vettek igénybe. Így pld. elővettek egy Széfer Tórárt, többször átnéztették a legkitünőbb sajjférekkel és azután megesküdtek a Széferre, hogy nem ismerik el többé rabbinak. Halálánál veje gyászbeszédet tartott felette és felvetette a kérdést, amit előbb megemlítettünk.

— A Perek igen bölcsen állította szembe ezt a kettőt — mondotta. Az önzetlen viszálykodás valóban „Hillél és Sammáj” vitatkozása volt, mindketten résztvettek benne. Kajrach esetében azonban nem

Farkasvölgyi

orth. kóser pénzió a Svábhegy déli lejtőjén
Torbágyi-út 110. sz. Tel.: 165-275.
Tulajdonos: KRAUSZ MÓR.
(59-es villamos). Minden szoba külön terrasszal, folyóvízzel. Elismert kütűnő konyha, polgári árak.
Referencia: Grosz J. József budai orth. főrabbi.

így történt: Kajrach veszekedett, — Majse pedig hallgatott, hiszen ő joggal dicsekedhetett azzal: „senkinek rosszat nem tettem.” Így tehát az ellene folytatott viszály egyoldalú volt, mindig csak Kajrachnak és csoportjának volt a vitatkozása, nem pedig Kajrachnak és Majse-nak a viszálya. Így volt ebben az esetben is: egyes hitközségi előjárók viszálykodtak, de ő nem viszonozta ...

— „Vajikach Kajrach” („Korach fellázdadt”). Ehhez a vershez azt mondja Rasi hogy „ez a fejezet szépen magyaráztatik a Midras Tanchumóban”. Egy prédikátor erre megjegyezte: Rasi ezzel azt akarja mondani, hogy ez a fejezet szépen magyarázható, de nemcsak a midrasban, hanem minden időben, mert mindig időszzerű, amit a Tóra mond: „Kórach fia nem haltak ki.”

— A daf-jajmi szijümön Jeruzsálemben Duschínský főrabbi adta elő a hadront. Az egész folyó héten tartanak ünnepségeket.

— Chükkasz és Bölök. Ez a két szidra külön-külön szombaton kerül felolvasásra, tekintet nélkül arra, hogy az év közönséges év-e, vagy szökőév. Kivétel csakis abban az esetben van, ha Sovúajsz ünnepe — akár közönséges évben is — péntek-szombatra esik. Az idén tehát, mint rendszeren, külön-külön leinolvák, amit azért kell hangsúlyoznunk, mivel-hogy bizonyos ideí liach-kiadásban tévesen együtt szerepel a két szidra. Ellenben Mattajsz-Masz'é kerül majd együttesen felolvasásra.

— A budapesti Tiferesz Bachurim „Smirasz Sabbosz” Bizottsága 3 éve foglalkozik a szombattartó munkaeörök elhelyezésével. A jelenlegi súlyos viszonyok közepette az orth. zsidóság elsőrendű kötelessége ennek a szociális intézménynek a támogatása. A bizottság minden szakmában megfelelő képzettségű munkaesőket tart nyilván. Akinek tehát alkalmazásra van szüksége, forduljon a T.B. Smirasz Sabbosz Bizottságához. (Bpest, VII., Kazinczy-u. 27.)

— Miskolcra írják: Tamúz 8-án csütörtökön lesz a megdicsőült szefard főrabbinak R. Chájim Mordeháj Já-kajv Gottlieb z. c. l. Jahrzeitja, melyet kegyeletes hitközsége sas-zsijümmel egybekötte fog megtartani. Aznap jelenik meg a Boldogultnak széferje Jógél Já-

kajv címen. (Kiadója: Baum Tibor könyvkereskedése, Miskolc, Kazinczy-u. 1.)

— Elhunyt a rozsnjóí főrabbi. Junius 26-án vasárnap elhunyt Budapesten hosszú szenvedés után Lemberger Izák rozsnjóí főrabbi, 63 éves korában. A taharo-szertartást a budapesti orth. temetőben végezték, ahol nagyszámu tisztelőin kívül a család számos rabbitagja megjelent és sógora dr. Weisz Nathan balassagyarmati rabbi-hitszónok méltatta mély hatást kelte a boldogultat. A szertartás után a budapesti orth. chevra autón Rozsnjóóra szállította, ahol kedden az egész község felekezeti különbség nélkül vett részt a temetésen, számos heszped mellett. A temetés ideje alatt az összes üzletek zárva tartottak és az egész környék zsidósága is ószinte kegyelettel hódolt a megdicsőült jámbor pap emlékének. — ז"ל

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronkint 1 P)

Waldman Dórika Sátoraljaújhely, Weiszman Mór Nagyvárad jegyesek.

Hoffmann Machle Pápa és Reismann Salamon Tiszakarád-Pápa jegyesek. (A pápai „Tajrasz Chájim” ifj. egyesület sziv. gratulál érdemes előjárójának.)

NYARALJON MÁTRAFÜREDEN

Mandi orth. kóser pensióban a fenyvesben. Szép tágas folyóvízes szobák. Kütűnő ellátás. Jutányos árak.

ELADÓ BRILLIANS ékszerkért nagy árat fizetek. Mindennemű ékszer, óra jutányosan beszerezhető: Streicher Béla, Teréz körút 31. Telefon: 310-879. Szombaton zárva.

— BEKÜLDÖTT HIREK. A pozsonyi jesiva önképzőkörei most tartották választásukat. Charifusz-egyesület gabejává választattak: Paneth Ch. Z. (Téglás), Friedmann J. A. (Wien) és Rosenberg M. A. magidusz-egylet előjárói lettek: Fried J. (Kisvárd), Braun J. (Tapolcsány). — Tiszaszederkény község június 19-én avatta fel országzászlaját. Az ünnepélyen a zsidó felekezet nevében Donáth Fülöp ónodi főrabbi tartott gyönyörű beszédet. A főispán és a helybeli református lelkész köszönték meg a hazafias érzésből fakadt lelkesítő szónoklatot. — Balmazújvárosban mult héten tartotta esküvőjét Stein Mancikával, Steinberger Dezsó, az ottani Tif. Bach. díszelnöke. Az estebéden Fried Menyhért főrabbi szellemes drósója után Fried Áron T. B. elnök és Spitzer Henrik gondnok köszöntötték az egyesület nevében, a jesiva részéről König József üdvözölte a fiatal párt, Friedmann Ferenc rimelését emelték a hangulatot. A völegény meghatottan köszönte meg az ünnepést.

Naponta friss orthodox כשר teavajat

úgy tömbben, mint csomagolva, jutányos áron szállít
IBRÁNYI SAJTGYÁR, IBRÁNY
Főt. Fried Ezra tiszaberceli főrabbi felügyelete alatt.

— Kívánatra hechser mellékelve —

BECKERT HUGÓ paróka-készítő specialista

Speciális kivitel! **VII. DOB-UTCA 27** Speciális kivitel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártýavékony szílel, csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Allást-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-
lyegeken is.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Azonnal betölthető kántor-metszői ál-
lásra pályázatot hirdetünk. Pályázhat-
nak zeneileg képzett, jó hangú, baromfi-
metszésre orth. vagy statusquo képesíté-
ssel bíró bál kór-egyenek. Előnyben
részesülnek *sóchet ubodekok* (nagyvágó-
gók). Negyven évnél nem idősebb pályá-
zók, eddigi működésüket, magyar állam-
polgárságukat és családi állapotukat fel-
tüntető okmányokkal felszerelt pályáza-
tukat, hitközségünk irodájának címezve
1938. július 15-éig köteles beadni. Fize-
tés és egyéb feltételek megegyezés sze-
rint fognak megállapítani. Utiköltséget
csak a megválasztott fog igényelhetni.

*Statusquo Izraelita Hitközség,
Sátoraljaújhely, Rákóczi-u. 18.*

Fűzőt készít

legszebb kivitelben és jutányosan
STERNÉ Sip-u. 6. II 1.
Lift. Telefon 135-460

KÉSMÁRKON Tártrajában

orth. kóser penzió, napi négyzseri ét-
kezéssel, mérsékelt árban.
FRIED JAKAB, KEZMAROK,
Masarykova 52.

**Eredeti angol szövet-
különlegességek**
posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u. 4. — Szombaton zárva

Kazár Nándor

Orth. Gyermekeküldő Otthon, Lócsefüred, 750 m.

Bőséges ötszöri étkezés, mérsékelt árak. Pedagógiai és orvosi fel-
ügyelet. Vízvezeték, villany, uszoda. Gyönyörű fenyvesekben, egész-
séges napos szobák. Kirándulások, társasjátékok.
Tulajdonos: **GRÜNHUT ÁRON, LEVOCKÉ-KUPELE.** Referenciát
és felvilágosítást nyújt (szívességből) **Dr. Deutsch Adolf igazgató,**
Budapest, VII., Dob-utca 35.

Nyilvános jogu izr. polgári iskolával és Talmud-

Tórával kapcsolatos orth. fiuinternátusba Vácon

megkezdődtek az előjegyzések a köv. tanévre. Prospektust küld:
HERSCH IZR. INTERNÁTUS, VÁC.

Orthodox Izraelita Leányinternátus, Vácon

elemi, polgári és kereskedelmi tanulók részére. Modern épületben a legkényesebb
igényeket kielégítő higiénikus berendezéssel. Bőséges ellátás. Családias és val-
láserkölcös nevelés. Egészségügyi és tanulmányi gondos ellenőrzés. Komoly
felügyelet. Német társalgás. — Prospektus.

HIRSCHFELD LEÁNYINTERNÁTUS, VÁC.

Apró hirdetések

36-OS önálló jobb iparos, házasság céljá-
ból megismerkedne vallásos *öntuda-
tos zsidó* leánnyal. Jelige: „Vidéki”.
GYERMEKSZERETŐ, házimunkára is
vállalkozó zsidó lányt vidékre felveszek.
Jelige: „Családias bánásmód”.

CSORNÁN a Fő-téren 55 év óta folyta-
tott posztó-, férfi- és női divatárüzele-
temet átadom. Szép üzlethelyiség áru-
raktárral átvehető. Kohlmann József,
Csorna.

SZÜLŐK figyelmét felhívjuk arra, hogy
okleveles állástalan tanítók, tanítónők
és tanárok szerény díjazásért eredmé-
nyesen készítenek elő pót-és magánvizs-
gákra. Országos Izraelita Tanítóegye-
sület titkársága, VII. Wesselényi-u. 44.
Telefon: 144-085.

HUSZONKILENCES, fővárosban nagy
vevőkörrel rendelkező orthodox férfi-
szalon tulajdonos nőszülne. Jelige:
„Hozománnyal”.

TALMIDCHÓCHOM, leánya lakodalmá-
nak megtarthatásához kéri a módos
hittestvérek hathatós, sürgős támoga-
tását. Szíves küldeményeket „*Hachmó-
szasz kaló*” jeligére a kiadó továbbít.

NYARALNI szándékozó 20 éven felüli
intelligens urileány gyermekek mellé
felügyelőnek azonnalra kerestetik.
Kohn-penzió, Balatonszemes.

DRÓSEKAT németül, ünnepélyes alkal-
makra (*barmiczvó, chaszene, próba és
székfoglaló* stb.) 5.50 P előzetes bekül-
dése ellenében, *psettlit külön díjazás-
sal*, diszkréció mellett szállít: *Braun
Izrael rabbi, Bpest, Izabella-u. 36.*

Menyasszonyi ajándékok, óra és ék-
szerárak legmegízhatóbb vétel és el-
adási forrása **GESTETTNER IMRE,**
Ujpest, Hajnal-u. 11. Budapesti tele-
fon 495-119. Ékszerkészítőszobák.

MÁTRAFÜREDEN megnyílt az elis-
mert első orth. kóser **KLEIN PENSIO**
Folyóvízes szobák.

**Jelígés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.**

UJHUTA klimatikus gyógyhely. (700
m.) Megnyílt a *Joli-villában* az orth.
kóser penzió. Kívánatra prospektus.
Printz Lajos, Ujhuta, Joli-villa.

GABELLA-vágatási jegyek és mikve-
fürdőjegyek, megbízható, pontos szá-
mozással, 14 féle papíron, 100-as töm-
bökbe fűzve, legolcsóbban készülnek:
Schwarz-nyomdában, Kunszentmiklós.
(Kívánatra minták és árajánlat.)

ÜDÜLJÖN ZUGLIGETBEN! Arnyas-út
10. (Szarvasnál.) Modern, gyönyörű
fekvésű kertés villa. Elsőrendű orth.
ellátás tanulóknak is. Tel.: 164-838.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE! Küldje gyer-
mekét kíséret nélkül a kitűnő subal-
pini levegőjű *Mátrafüredre* az orth.
kóser *Klein-penzióba* ahol külön modern,
folyóvízes, fürdőszobás villában
lesznek elhelyezve. Orvosi felügyelet.

**Jelígés hirdetések feladójának címét
diszkrécióban tartjuk.**

FIATAL, jömegjelenésű fűszeres segé-
det azonnal felveszek. Huszonöt pengő
havi fizetés és teljes ellátás. Fischer
Herman, Miskolc, Bercsényi-u. 20.

JAVÍTÓ- és magánvizsgái előkészítésre,
korrepetálásra, idegen nyelvek tanítá-
sára kitűnően képzett tanerőket, bármily-
en irodaj munkára elsőrangú munka-
erőket készséggel ajánl a **MIEFHOE**
(Magyar Izraelita Egyetemi és Főis-
kolai Hallgatók Országos Egyesülete)
IV. Király Pál-u. 9. Telefon: 183-379.

PÁLYÁZATOKÉRT és hirdetésekért
orth. szempontból felelősséget nem vál-
lalunk.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készít hullámosít-
tott hajból; javítást, onkolást olcsón
vállal

HEISZ JENŐNÉ

parókakészítő és női fodrász,
Budapest, VI. Vasváry Pál-u. 4.

SVÁBHEGYI ÜDÜLŐ

gyermekeknek és felnőtteknek, 3000
négyzetméteres parkban, subalpin klíma,
Dr. Frenkel Bernát vallásánár, zsidó
nevelőintézetében, I., Béla király-út
34. Telefon: 165-170.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

אללנעטיינע יידישע צייטונג

ג'ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ליפול גרשברג

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

AZ EVIANI KONFERENCIA
A hazai orthodoxia kiküldöttje Evianban

Légüres térben írának, ha szemet
hunynának azon tény fölött, hogy a ma-
gyar zsidó közönség rendkívül figyelem-
mel tekint arra a konferenciára, amelyet
Amerika elnöke hívott össze Evianba,
abból a célból, hogy megszerveze a ki-
vándorlást azokból az országokból, ahon-
nan a polgárok egy részét a kormányha-
talom vagy forradalmi változás kiszorít-
ja. A konferenciával foglalkozó sajtóköz-
leményekből derül csak ki, hogy Euró-
pában, Ázsiában és más földrészekben is,
a bolsevizmus, a fasizmus, a hitlerizmus,
a különféle sovínista mozgalmak sok
százezer embert tettek hontalanná.

Ideális munkába kezdett tehát az evia-
ni konferencia. Minden tisztességes em-
ber csak azt kívánhatja neki, hogy a le-
hető legnagyobb sikert arassa, hisz ez
azt jelenti, hogy minél több szerencsétlen
ember fedél alá jut és kenyeret kap. Ez
a konferencia senkinek nem árthat, leg-
feljebb használhat. Hiszen, ha egy or-
szág nem akarja állampolgárainak egy
rétegét túrni határai között, milyen ér-
deke van abban, hogy megakadályozza a
kivándorlásukat a lehető legcélszerűbb
módon? Hisz nem tehető föl az a ke-
gyetlenség, hogy bármilyen ország ve-
zető rétege arra utazik, hogy az elnyo-
mott réteg mindentől megfosztva fizikai-
lag elpusztuljon... És ha egy ország
be akar fogadni menekülteket, csak
üdvözölhető, mint szerencsétlen embe-
rek megmentője. A kapcsolatot a ki-
vándorolni kényszerülők és az emigrációt
produkáló államok, másrészt a befogadó
államok között az eviani konferencia
akarja létesíteni.

Sokféle embercsoportot: antibolsevis-
ta oroszokat, keresztény asszirokat, ör-
ményeket, különféle politikai emigrán-
sokat érint ez az eviani tanácskozás, de
minket elsősorban az érdekel, hogy Ausz-
tria és Németország zsidóságának a sor-
sa tárgyalás alá kerül. És nekünk nem
lehet közömbös az, ami hazánk tőszom-

szédságában történik zsidó emberek száz-
ezeivel.

Mi, magyar zsidók, úgy vagyunk ezzel
a konferenciával, mint a költő remetéje,
aki egy magányos szirtre állva látja,
hogy a tengeren hánykolódik egy hajó,
segíteni nem tud rajta és ezért imát
mond érte. Ha segíteni hathatósan a me-
nekülteken nem is tudunk, fohászunk,
hogy „*Sad-dáj*” (a Mindenható), ki egész
életünket kormányozza, mondja már ki a
mi testvéreink gyöttrődésére a megváltó
szót: „*Dáj*” („elég volt”) és segítse ered-
ményhez azokat a jóindulatú férfiakat,
akik rajtuk segíteni akarnak.

Az eviani konferenciát szükségessé
tette az egész földrésznünkön fellángolt
zsidógyűlölet, amely olyan, mint a föld-
rengés, mindenhova eljuthat, de utja
mégis l'tentől függ. Reméljük, hogy ez a
földrengés elérte már a csúcspontját és
nem terjed tovább, hanem ellenkezőleg,
most már a szomszédságunkban lefolyt
nagy zsidóüldözések által okozta sebek
beheggesztése fog következni, l'ten segít-
ségével.

Az eviani konferenciát szükségessé te-
vő viszonyok mindenesetre arra tanít-
sának és indítanak minket, hogy amíg le-
het, addig építsük ki vallási életünknek
összes intézményeit és bástyáit. A mi ki-
csiny körünkben igyekezzünk fenntartani
a zsidóság szellemi és vallásrökölcsi éle-
tét. Ezért áldást kell kívánnunk a vasár-
nap összejövő Orthodox Központi Bizott-
ság ülésének. A Bizottság tagjai azt az
eszmét képviselik, hogy az egyén vallá-
sos élete, a hitközségek intenzív vallásos-
sága: *a zsidó lét fenntartása*. Ezért nem
szabad megszűnni dolgozni a jesivákért,
a Talmud-tórákért, a szombattartó ifjú-
ság helyzetének megjavításáért, intézmé-
nyek fenntartásáért.

Nem tudjuk, hogy mennyi eredményt
fog elérni az eviani konferencia, de azt
tudjuk, hogy mindenkinek szem előtt kell
tartani azt az intést, amelyet a jámbor

király intézett népéhez, ahogy ezt a Kró-
nikák Könyve (*Divré Hajómim* II., 20.
fej.) elmondja: „*Haaminü — v'szóeménu*
— Izrael fiai, szilárdan bizzatok l'tene-
tekben, akkor szilárdan megmaradtok.”
*

A különböző menekültek kérdésének
megvizsgálására az Egyesült Államok ál-
tal összehívott nemzetközi értekezlet ju-
lius 6-án szerdán délután nyílt meg
Evianban, a Royal-szálló nagytermében.
Az értekezleten 29 állam megbízottja
vesz részt. A dolog természeténél fogva
ugyanis csak azok az államok vesznek ak-
tív részt az értekezleten, amelyek az emigránsok
letelepülésére engedélyt akar-
nak adni.

Magyarország, Lengyelország és Ro-
mánia nem hivatalos megfigyelővel kép-
viselteti magát. Résztvesz az értekezleten
a népszövetségi főtitkár és a Nemzetközi
Munkaügyi Hivatal igazgatója is.

Evianban vannak még a nagyobb
zsidó világszervezetek vezetői is, mert a
konferencia első feladata a németországi,
főképpen az ausztriai emigránsok sorsá-
nak rendezése. Olyan rendkívül nagy
horderejű e tanácskozások kimenetele az
egész zsidóságra nézve, hogy a helyszí-
nen való megjelenés és tájékozódás igen
nagy fontossággal bír. Az *Orthodox Köz-
ponti Iroda* is elküldötte megfigyelőjét
erre az értekezletre és képviselőre *Dr.
Deutsch Adolf* iskolai igazgatót, az Országos
Képviselőség tagját kérte fel. *Dr.
Deutsch Adolf* hétfőn e hó 4-én utazott
el, hogy a konferencia szerdai megnyi-
tásán már jelen lehessen. A kongressz-
szusi zsidóság Eppler főtitkár küldte ki.

Az értekezlet, amelynek „kormányok
közötti bizottság” a hiv. neve, szerda dél-
után 4 órakor tartotta első ülését Henry
Bérenger francia megbízott elnöklésével.
Bérenger megnyitó beszédében tisztelet-
tel emlékezett meg Rooseveltnél elnökről,
akinek az egész világ hálával tartozik
nagylelkű kezdeményezéséért.